

VINERI • 11 NOIEMBRIE 2011 • ANUL LXI NR. 45

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 80 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

O excursie-cadou în România pentru români din județul Bichiș
Un propagator maghiar al literaturii române în Ungaria
Cenaclu comemorativ în amintirea lui Gheorghe Ioanovici

CALENDAR ORTODOX

14 noiembrie, luni – † Sf. Ap. Filip; Sf. Grigorie Palama (Lăsatul secului pentru Postul Crăciunului).
15 noiembrie, marți – †) Cuv. Paisie de la Neamț (Începutul Postului Crăciunului).
16 noiembrie, miercuri – † Sf. Ap. și Ev. Matei.
17 noiembrie, joi – Sf. Grigorie Taumaturgul, Ep. Neocezareei; Cuv. Mărt. Lazăr Zugravul.
18 noiembrie, vineri – Sf. Mc. Romano și Zaheu, diac.
19 noiembrie, sâmbătă – Sf. Sfinți Mc. Varlaam.
20 noiembrie, duminică – Înainteprăznuirea intrării în Biserică a Maicii Domnului; †) Sf. Grigorie Decapolitul; Sf. Proclu, Patr. Constantinopolului.

Foaia a scris...

Acum 40 de ani

Într-una din zilele trecute, după ora a șasea, a intrat în clasa noastră directorul școlii, însoțit de profesorul Endre Korondy. Intrarea a stârnit curiozitate și emoții, care a crescut odată cu aflarea veștii, că trebuie să cântăm. Să cântăm, dar nu oricum, pentru că cei care cântă frumos, pot deveni membri ai corului, care urma să se înființeze, și despre care directorul Ion Budai ne-a vorbit cu atâta simpatie. Primul cor al școlii s-a înființat încă în 1950, cuprinzând atunci 80 de elevi. Corul mixt a funcționat timp de opt ani. Timp îndelungat corul a creat posibilități frumoase pentru amatorii de muzică. În repetate rânduri, corul a dat concerte, a căror valoare o dovedesc numeroase premii obținute la concursurile pe plasă și pe județ. (Elevii ne scriu: Noul cor al liceului, autor: Ștefan Frătean, Foaia Noastră, Nr. 21, 1 noiembrie 1971, pag. 5)

Acum 30 de ani

L-am întrebat pe bace Gheorghe Burzuc, om trecut de optzeci de ani, cel care a fost ales în 1944 primar – sau „birău”, cum spun oamenii de acolo – câți ani a condus treburile comunale și ce părere are despre schimbările intervenite în viața comunei și a țării. – Schimbările se petrec chiar sub ochii noștri – vorbi sfătos bătrânul, și-mi arată cum trec pe șosea camioane încărcate cu sfeclă de zahăr, porumb, varză și ardei grași: unele spre gară, altele spre magazinele cooperative. Apoi adăugă: – „Birău” am fost până în 1950, în anii cei mai grei. De multe ori mă gândeam și noaptea cum să fac să fie bine, de unde să „cheveteluiesc” cele cerute de comandamentul militar: căruțe, cai, butoaie, nutreț și câte altele. Asta a fost în toamna anului 1944. (Primul primar al Săcalului după Eliberare, autor: Ilie Ivănuș, Foaia Noastră, Nr. 46, 16 noiembrie 1981, pag. 3)

Acum 10 ani

„Printre românii din Budapesta sunt și mulți bedeuani, pentru care a însemnat o bucurie și mai mare vizita la Bedeu, revederea plaiurilor natale și a consătenilor. Am fost curioși să vedem biserica greco-catolică și școala de aici”, ne-a declarat Eva Cozma Frătean. Sătulețul cu abia 400 de suflete își mai păstrează caracterul românesc, și în pofida faptului că de mai bine de o jumătate de secol în locașul de cult nu se mai oficiază slujbele în limba română. (În vizită la români, Excursia în Bihor a Societății Culturale a Românilor din Budapesta, autor: Ștefan Crâsta, Foaia românească, Nr. 46, 16 noiembrie 2001, pag. 3)

Vizita noului ambasador la românii din județul Bichiș și Bihor

Noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al României în Ungaria, *Victor Micula*, va efectua, pe 11 noiembrie, o vizită oficială la românii din Micherechi și Julia. În timpul vizitei sale va avea convorbiri cu primăria localității Micherechi, *Margareta Tat*, și va vizita instituțiile de învățământ și bisericile locale. La Julia, noul ambasador va face o vizită la Liceul și Școala generală „N. Bălcescu” și se va în-

tâlni cu reprezentanții comunității românești din acest oraș. Sâmbătă, 12 noiembrie, Victor Micula și reprezentanții consulatelor generale ale României de la Seghedin și Julia vor participa la festivitățile organizate în amintirea lui Iosif Vulcan la Leta Mare, iar duminică, 13 noiembrie, va fi alături de credincioșii din Chitighaz, la sărbătoarea hramului bisericii ortodoxe române. E.I.

Simpozion științific

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria va organiza, la ultimul sfârșit de săptămână al acestei luni, următoarea ediție, cea de-a XXI-a, a Simpozionului anual, care acum va avea loc la Budapesta.

Simpozionul organizat cu sprijinul Fondului „Wekerle” și al Autogvernării Minoritare Române – Sectorul II, Budapesta se

va desfășura în zilele de 26–27 noiembrie, în Sala de conferințe a Restaurantului Rózsadomb. Vor fi prezentate lucrări despre istoria, limba, cultura, tradițiile poporului român. Prelegerile vor fi ținute de specialiști în domeniu din Ungaria și România. Cu programul amănunțit vom reveni în numărul următor.

E. Iova

Conferință despre învățământul superior al minorităților

Pe 16–17 noiembrie, la Eger, va avea loc o conferință internațională de cercetare despre problemele legate de învățământul superior ale minorităților din țară și din afara granițelor. Tema principală a conferinței va fi legată de învățământul minoritar din instituțiile medii și superioare din Ungaria. Din partea comunității românești din Ungaria va lua parte *Mihaela Bucin*, șefa Catedrei de Limba și Literatura Română din cadrul Universității din Seghedin. A.C.

Lansare de carte la Casa Terorii

ICR Budapesta și Muzeul Casa Terorii din capitala ungară organizează lansarea cărții doamnei *Brîndușa Armanca* „Frontieriști – Istoria recentă în mass-media”, ediția în limba maghiară: „Közel múlt a médiában – Határesetek a szögesdróton”. Volumul va fi prezentat de jurnalistul *Betten János*. Manifestarea va avea loc luni, 14 noiembrie, de la ora 16.00, la Muzeul Casa Terorii din Calea Andrássy nr. 60. Evenimentul va putea fi urmărit on-line pe site-ul muzeului: www.terrorhaza.hu. I.K.

Din fototeca de 60 de ani a Focilor românești

Muncitori din Micherechi la Leucușhaz, în anul 1940

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă:

Români din Julia și împrejurimi în excursie în România (foto: R. Pățaș)

Descoperă România (seria a doua pentru românii din Ungaria)

Nu a fost o simplă excursie, ci o adevărată legătură sentimentală...

În perioada 3-6 noiembrie, un grup de români din Jula, Micherechi, Chitighaz, Apateu, Budapesta, Macău, Otlaca-Pustă, Medgyesegyháza și Újkígyós, alcătuit din 90 de persoane, a petrecut patru zile în minunata capitală a României, la București. A doua serie din cadrul programului „Descoperă România” organizat de către Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, de la București, a vizitat cele mai importante obiective din București, Sinaia și Sibiu.

Din grupul nostru au făcut parte simpatici „jurnaliști” ai revistei școlare „Păpărușă” din Micherechi, profesori, conducători de instituții românești, părinți, membri marcanți ai comunității românești din Ungaria. Marea majoritate a excursioniștilor, circa 80%, acum au avut pentru prima dată ocazia să viziteze Bucureștiul, dar au fost în grup și persoane care până atunci doar până la Vârșand au fost, adică pentru ei totul a fost nou ce au văzut în România.

În zorii zilei de 3 noiembrie, două autocare au pornit la drum pe ruta Jula – Brad – Deva – Sibiu – Râmnicu-Vâlcea – Pitești – București. Drumul de circa 14 ore până la București a fost obositor și lung, mulți dintre noi nefiind obișnuiți cu așa distanțe mari. Însă, peisajul de toamnă cu cer senin din Valea Oltului, pădurea deasă cu copacii colorați, covorul de frunze uscate și căpițele de fân de pe coasta dealurilor au lăsat impresii de neuitat în amintirea tuturor.

Am ajuns în capitala

României seara la ora șase. Dincolo de oboseala care s-a acumulat pe parcursul zilei de călătorie și a senzației că nu vom ajunge „niciodată” la destinație, deplasarea la Hotel Club Sportiv Olimpia din sectorul 2, care se află în apropierea noului stadion Național Arena a însemnat o satisfacție. Nu mică a fost încurcătura când am aflat că vom fi cazați în camere cu 6 și 8 paturi (așa cum le stă bine excursioniștilor), dar după ce am descurcat ce alții au încurcat și toată lumea și-a găsit camera și patul lui, am simțit că am întinerit. Faptul că am dormit mai mulți în camere ne-a adus aminte de anii de căminști și ne-a apropiat mult unii de alții. Deja în prima seară ne-am format o echipă. După cină, unii mai descurcându-se, care au mai găsit bilete la negru, s-au dus la meciul de fotbal Steaua-Maccabi Haifa, jucat pe Național Arena, alții s-au uitat la meci la televizor și au ascultat pe fereastră „entuziasmul” suporterilor de pe stadion, care se au-

În centrul Sibiului

zea perfect până la noi, în camere. Ceilalți au ieșit să ia o gură de aer pe străzile din zona hotelului.

Următoarea zi, după ce am servit din oferta bogată și gustoasă a micului dejun, programul a început cu vizitarea Palatului Parlamentului. Cea mai mare clădire publică nu numai din România, ci din toată lumea, este remarcabilă nu numai prin dimensiunile ei impresionante, dar și prin stilul ei. În Casa Poporului, cum îi mai zic bucureștenii, am fost împărțiți pe grupe, având fiecare câte un ghid, care ne-a uimit cu datele și poveștile legate de această clădire. Înaintea prânzului, pentru un timp mult prea scurt, ne-am deplasat la Muzeul Satului. Spun mult prea scurt, pentru că vizitarea celor peste 80 de gospodării din cadrul muzeului ar fi necesi-

tat o jumătate de zi, dar mai aveam multe de văzut... Trebuia și vroiam cu toții să descoperim Bucureștiul, să cunoaștem cât mai mult din acest oraș, unde nu se știe când vom mai ajunge.

După masă, o parte a grupului nostru, copiii de la „Păpărușă”, câțiva părinți și profesori au fost în vizită la Școala nr. 117 din București, cu care școala din Micherechi a legat de curând un parteneriat. (Despre această vizită vom relata amănunțit în numărul următor al săptămânalului nostru.)

Cealaltă parte a grupului a avut parte de o întâlnire de suflet. Unii dintre noi au mai fost la biserica Silvestru, alții doar din auzite știau despre părintele care slujește acolo, dar cu toții ne-am dorit foarte mult să-l întâlnim din nou: părintele Nicolae Bordașiu este descendentul primului preot ortodox român din Micherechi și se bucură de toți micherechenii ca de rudele lui apropiate. Părintele Bordașiu, emoționat până la lacrimi, a evocat câteva amintiri despre Micherechi, pe care el le-a auzit de la părinții și bunicii lui. Vocea caldă și mângâietoare a părintelui, sinceritatea și modestia lui ne-a inspirat foarte multă încredere și dragoste față de valorile spiritualității noastre românești. Ne-am întors de la părintele Bordașiu cu sufletul încărcat și cu amintiri ce nu pot fi uitate o viață întreagă.

După vizita la biserica Silvestru, am avut program

liber. Autocarul ne-a lăsat în spatele Palatului Regal, de unde am luat-o pe jos spre centrul istoric al Bucureștiului. În drum am văzut Palatul Regal, care azi adăpostește Muzeul Național de Artă al României, minunatul Ateneu Român, piața Revoluției, unde, în decembrie 1989, mii de oameni au scandat „Jos Ceaușescu!”, luând-o în sus pe Calea Victoriei am ajuns la clădirea impozantă a Palatului CEC, am intrat pe strada Stavropoleos unde unii s-au oprit pentru o halbă de bere la Caru' cu Bere, o adevărată legendă vie a Bucureștiului, berărie înființată la sfârșitul secolului XIX. Alții au admirat renumita stradă Lipscani ori s-au plimbat până la Hanul lui Manuc.

Sâmbătă, în orele dimineții, grupul nostru s-a îndreptat spre următoarea destinație a excursiei, la Sibiu. În drum spre Sibiu, la Sinaia, am poposit câteva ore la Castelul Peleș, vizitând doar Pelisorul, deoarece castelul mare este în curs de renovare în aceste săptămâni. Pelisorul a fost construit de regele Carol I, destinat Regelui Ferdinand I de Hohenzollern și Reginei Maria. Drumul nostru a continuat spre un hotel de patru stele din Ocna Sibiului, unde am fost cazați pentru ultima noapte a excursiei noastre. Ultima zi, duminică, înainte de masă, ne-am plimbat pe străzile orașului medieval vechi, Sibiu, fosta capitală culturală europeană în 2007. (Continuare în pag. a 4-a)

La Muzeul Satului din București

Fotoreportaj în pagina a 16-a

Pe scurt...

BĂSESCU LA ROMÂNII
DIN SERBIA

Președintele Traian Băsescu s-a întâlnit miercură trecută, la Nigotin, cu reprezentanții ai comunității românești din Serbia, fiind primit cu ovații și aplauze de peste 400 de vlahi/români, încrezători că șeful statului român, pe care l-au numit „împărat”, îi va ajuta în lupta lor pentru conservarea tradițiilor, limbii și culturii române. Vizita președintelui român în Serbia s-a încheiat cu o vizită la biserica din Mălainița, unde un grup de copii au oferit un mic moment artistic, iar oamenii care l-au întâmpinat pe Traian Băsescu au vrut să dea mâna și să se fotografieze cu el. Președintele Băsescu le-a promis timocenilor că o să mai vină să-i viziteze și că o să stea o noapte, pentru a discuta și a mânca alături de ei.

STOP PENTRU TIR-URI

În România, TIR-urile nu mai au voie să staționeze în coloană, pe partea carosabilă a drumurilor naționale și europene la sfârșit de săptămână, decizia fiind luată cu scopul de a fluidiza traficul pe aceste șosele. Astfel, săptămânal, începând din ziua de vineri de la ora 8.00 până în ziua de luni la ora 22.00 și întotdeauna cu 24 de ore înainte de instituirea restricției de circulație pe teritoriul Ungariei este interzisă oprirea autovehiculelor pe partea carosabilă a drumurilor naționale și europene. Această măsură a fost luată datorită numeroaselor sesizări din cauza blocării traficului.

ENGLEZII VOR SĂ FACĂ
NUNȚILA CASTELELE PELEȘ
ȘI BRAN

Turiștii englezi caută în România circuite culturale, rurale și sejururi în deltă, dar au început să ceară și organizarea de nunți și team building-uri la castelele Peleș și Bran. România este prezentă la Târgul de Turism de la Londra cu un stand de 255 metri pătrați, în care sunt prezenți 31 de exponanți, printre care agenții de turism, hoteluri și organizatori de evenimente. World Travel Market, cel mai mare târg de turism din lume destinat specialiștilor, reunește exponanți din 152 de țări.

Prea mulți români au murit, în ultimii doi ani, pe drumurile din Ungaria

Săptămâna trecută, o știre tragică a bulversat atât Ungaria cât și România: un microbuz în care se aflau 15 români a fost implicat într-un grav accident rutier, pe autostrada M43 dintre Macău și Seghedin. Autovehiculul în care se aflau aceștia a intrat în coliziune cu un TIR, înmatriculat tot în România. În urma impactului, 14 români au murit, iar unul a fost grav rănit. Șoferul TIR-ului a fost și el rănit. Printre românii care și-au pierdut viața se aflau și trei copii, cu vârste între 7 și 14 ani.

Ziarul „România liberă” a adunat date referitoare la câți cetățeni români au murit, în ultimii doi ani, pe drumurile din Ungaria.

10 septembrie 2011. Paisprezece români au fost răniți în Ungaria, după ce un camion a intrat într-un microbuz înmatriculat în România. Șoferul camionului a adormit la volan. Accidentul s-a produs pe un drum, în apropiere de localitatea Pécel.

28 iulie 2011. Doi români au murit într-un accident în Ungaria, după ce mașina în care se aflau a intrat într-un camion. Tragedia s-a produs pe autostrada M70.

21 iunie 2011. Cinci români au murit, într-un accident de circulație, produs tot pe M70, după ce,

un autocar s-a ciocnit de un autocamion, aproape de granița cu Slovenia. Patru persoane care se aflau în autocar și șoferul camionului au murit pe loc. Autocarul se îndrepta spre Spania.

18 ianuarie 2011. Doi români aflați într-un TIR românesc au fost răniți, după ce camionul lor s-a lovit de un alt camion, înmatriculat în Bulgaria. Accidentul s-a produs la sud de Budapesta.

26 iulie 2010. Un român a murit și alți patru au fost răniți după ce două microbuze și un autocar s-au ciocnit, la 30 de km de granița cu România.

7 martie 2010. Trei români au fost grav răniți după ce microbuzul în care se aflau a derapat din cauza zăpezii în nord-estul Ungariei.

31 ianuarie 2010. Șapte români au fost răniți după ce un autoturism s-a ciocnit cu un microbuz înmatriculat în România, în apropiere de granița cu România.

Nu a fost o simplă excursie...

(Urmare din pag. a 3-a)

Unii au intrat în Catedrala Mitropolitană să asiste la slujba de duminică, alții au respirat aerul nostalgic din centrul vechi al Sibiuului.

*

Chiar dacă drumul cu autocarul prin munți și serpentine a provocat puțină osteneală, călătoria grupului românilor din Ungaria a lăsat imagini întipărite pe veci în mintea tuturor, dintre care vă remarcăm doar câteva:

„Atunci când un grup etnic românesc trăiește mai multe decenii rupt de poporul din care face parte și el, este bine venită orice încercare de a-l apropia de locurile de care se leagă sufletește. Acestea nu sunt simple excursii, ci ele pot deveni adevărate legături sentimentale.” (Tiberiu Boca)

„Această excursie a avut o mare importanță, și anume, a însemnat un pas spre încercarea de a uni românii din Ungaria și de a ne întări relațiile noastre, care sunt destul de slabe. Simțim marea nevoie a întâlnirilor, pentru a ne întări identitatea de român și pentru a contribui la stoparea asimilării. Aceste ini-

țiative sunt foarte importante să fie realizate pentru generațiile viitoare, pentru copii și tineri, care înseamnă viitorul comunității noastre.” (Margareta Tat, Micherechi).

„Chiar dacă trăim în exteriorul teritoriului românesc, fiecare excursie pe drumurile din România provoacă sentimente de nostalgie față de țara-mamă. Orașele pe care le-am vizitat împreună cu copiii de la „Păpăruș”, au fost foarte frumoase, iar căldura cu care românii ne-au primit ne-a provocat sentimente adevărate pentru țara noastră dragă, România.” (Familia Iuhas, Micherechi)

„Sincere mulțumiri Departamentului pentru Românii de Pretutindeni al Guvernului României și organizatorilor programului „Descoperă România” – un pas mic pentru noi, un pas mare pentru români!” (participanții din autocarul Vândroc 2*, micherechenii)

Ana Cioca

* Firma de autocare cu care am călătorit se numea Csavargó Tours. Csavargó în românește înseamnă vagabond, dar la Micherechi i se mai zice și vândroc.

Descoperă România (seria întâi pentru românii din Ungaria) Sibiu, Rășinari, Păltiniș, Sâmbăta de Sus, Prislop...

Un grup de români din zona Seghedinului au participat în perioada 28-31 octombrie la programul „Descoperă România”, organizat de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, bucurându-se timp de patru zile de o excursie pe meleaguri sibiene. Astfel, au avut acces direct la valorile patrimoniului cultural și istoric românesc, și totodată având posibilitatea să viziteze mai multe instituții de cultură și civilizație românească, biserici, mănăstiri, etc., conștientizând apartenența la identitatea culturală românească.

O excursie de patru zile la Sibiu și împrejurimi a dat posibilitatea la aproape 50 de persoane de origine română (sau din familii mixte) din județul Ciongrad să cunoască o zonă a României în care au trăit mai multe etnii, se află într-un peisaj pitoresc și este într-un centru de cultură important al României. Excursia a avut loc odată cu sărbătoarea de la Sibiu, cu ocazia canonizării Mitropolitului Andrei Șaguna, aromân de origine, născut la Mișcolț, în Ungaria, un simbol important pentru comunitatea românească din Ungaria și pentru biserica ortodoxă. Astfel, după mai bine de 300 de kilometri, grupul a ajuns la Ocna Sibiului, unde am fost cazați, după care ne-am îndreptat spre sărbătoarea de la Sibiu, de la Catedrala Mitropolitană unde la slujba de priveghere a fost prezent și Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, alături de alți ierarhi. Spre marea noastră bucurie, chiar dacă nu am putut intra în catedrală, am urmărit procesiunea doar de la ecranele amplasate afară, iar la sfârșitul slujbei, Preașfințitul Episcop Siluan a poposit câteva minute în mijlocul grupului nostru. Zi de mare sărbătoare a fost a doua zi, pe 29 octombrie, când în Catedrala Mitropolitană a fost oficiată Sfânta Liturghie de către Preafericitul Părinte Teodoros al II-lea, Papă și Patriarh al Alexandriei și al Întregii Africi și de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, alături de alți ierarhi, fiind înconjurați de un sobor de preoți și diaconi. La Sfânta Liturghie la care am avut bucuria să luăm parte și noi cu grupul românilor din Ungaria, au fost prezente importante oficialități de stat și locale, în frunte cu Traian Băsescu, Președintele României, dar au fost prezenți și mii de credincioși din Sibiu și din împrejurimi, însoțiți de preoții lor, care au venit să participe la această mare sărbătoare a Ardealului.

După slujba de canonizare, grupul nostru și-a continuat drumul spre Mausoleul de la Rășinari, unde este înmormântat Mitropo-

litul Andrei Șaguna, iar după ce am aprins o lumânare la mormântul acestuia ne-am continuat drumul spre stațiunea turistică Păltiniș, situată în Carpații Meridionali, pe versantul nord-estic al Munților Cindrel, la 35 de km distanță de Sibiu. Păltiniș este cea mai veche și cea mai înaltă stațiune din România unde majoritatea participanților la grup au făcut și o călătorie cu telefericul. Tot la Sibiu, cu sprijinul DRP, am avut posibilitatea de a admira colecțiile de tablouri aflate în patrimoniul Muzeului Brukenthal, după care următorul obiectiv a fost Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului, Muzeul Civilizației Populare Tradiționale „ASTRA”. Aici am rămas uluiți atât de dimensiunile acestuia, cât și de modul extraordinar în care te face să respiri practic satul românesc expus.

Cea de-a treia zi a excursiei am început-o la poalele munților Făgăraș, în jurul unei vechi mănăstiri care se găsește într-un loc mirific și pitoresc. Înconjurată de păduri și munți, Mănăstirea Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus este un lăcaș de cult impresi-

onant de frumos, mănăstirea fiind construită ca o cetate. După participarea aici la sfânta liturghie, autocarul nostru și-a continuat drumul spre impunătorii munți ai Făgărașului, unde am făcut un scurt popas.

În ultima zi ne-am îndreptat pașii într-un pelerinaj spre Mănăstirea Prislop, veche de 500 de ani, care adăpostește icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, cât și icoanele pictate de părintele Arsenie Boca. La mormântul Părintelui Boca am găsit liniștea și adevăratul rai, mormântul împodobit cu flori multicolore și mulți credincioși stând la rând și spunându-și în gând dorințele și rugăciunile. Un pic mai sus pe deal, prin pădurea veche, am urcat apoi am coborât în peștera, unde se refugia părintele și se ruga. În drumul spre casă, ultimul obiectiv a fost marea Cetate a Corvinașilor de la Hunedoara.

Atenția Guvernului României, a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni, care s-a îndreptat în ultimii ani și asupra românilor din Ungaria s-ar putea să reprezinte o șansă pentru susținerea românismului în comunitatea românească din Ungaria. Pentru cei mai mulți participanți la programul acesta a fost prima ocazie când au vizitat România, dar pentru foarte mulți a fost un drum în care și-au dat seama că românii din Ungaria nu sunt totuși ai nimănui. Pentru aceasta mulțumim din suflet organizatorilor. A.B.

Pe scurt...

BEDEU

Pe 19 noiembrie, Autogovernarea Românească din Bedeu organizează un program cultural, în cinstea vârstnicilor satului. Pe scena Casei de cultură, tinerii dansatori ai echipei păstrătorilor de tradiții din Aletea și echipa de dansuri a școlii generale vor prezenta un program de dansuri populare românești.

JULA

Pe 24 noiembrie, de la ora 9.00, Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula își va deschide porțile pentru elevii școlilor generale care stau în pragul alegerii școlilor medii. Direcțiunea școlii așteaptă elevii în cadrul „Zilei Deschise”, pe toți cei interesați de a-și continua studiile medii la liceul românesc din Ungaria.

MICHERECHI

În perioada 21-25 noiembrie, la școala generală din Micherechi va fi organizată „Săptămâna limbii materne”. În săptămâna aceea, școlarii micherecheni vor participa la un șir de evenimente, întreceri, concursuri de ortografie și citire expresivă. Pe 22 noiembrie va fi o zi cu porțile deschise pentru părinți.

JULA

Manifestarea Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria organizată sub genericul „Ziua Culturală a Românilor din Ungaria” va reuni și în acest an, pe scena Centrului Cultural Românesc din Jula, formații artistice și soliști din mai multe localități populate de români din Ungaria, dar vor sosi și oaspeți din România. Evenimentul se va desfășura pe 10 decembrie, cu începere de la ora 10.00.

MICHERECHI

Școala generală bilingvă din Micherechi organizează a treia ediție a concursului de ortografie „Gheorghe Martin”, care va avea loc pe data de 23 noiembrie. Pentru concurs sunt așteptați să participe cei mai buni elevi la limba română din școlile generale românești din Ungaria.

Weekend-ul de la sfârșitul lunii octombrie – începutul lui noiembrie a fost unul prelungit în toată Ungaria, fiind o perioadă de odihnă și de sărbătoare. Cu această ocazie, Biserica Baptistă din Chitighaz a sărbătorit și ea în duminica din 30 octombrie.

De obicei în fiecare an, în ultima duminică a lunii octombrie, bapțiștii sărbătoresc Ziua Reformei. Această sărbătoare este o aducere aminte de reforma care a fost în Biserica Apuseană inițiată de călugărul catolic Martin Luther care, în vremea aceea întunecată a istoriei bisericii când se vindeau indulgențele și era mare corupție, prin citirea Bibliei a înțeles că mântuirea nu se capătă prin niciun fel de fapte, doar prin harul Domnului.

Ne-am adus aminte și de purtarea de grijă a Domnului și binecuvântările Lui,

Foto: David Rus

Sărbători multiple la Chitighaz

de recolta bogată din anul acesta, sărbătorind Ziua Mulțumirii. A trecut un an deja, de când am început să păstoresc Biserica Baptistă din Chitighaz. Privind înapoi la acest an, pot doar mulțumi Domnului pentru

toate binecuvântările Lui, pentru dragostea experimentată prin frații și surorile din biserică, pentru momentele de bucurie, pentru clipele de har.

Cu aceste ocazii de sărbătoare, am avut musafiri, frați și surori din bisericile din zonă și invitați din Budapesta, de la Biserica Baptistă de pe „József utca”. Frații au venit cu o mare parte a corului bisericii dirijat de *Oláh Gábor*, și pastorul bisericii, *Újvári Ferenc*, împreună aproape 60 de persoane.

Am avut parte de o zi înălțătoare și binecuvântată. Frații au sosit în jurul orei 9.00 și serviciul divin l-am început la 9.30 cu rugăciune, după ce au avut loc mărturii din viața personală, trăiri cu Domnul, îndemnuri din Cuvânt și multe cântări ale corului. Predicarea Cuvântului a fost susținută de fratele *Újvári*, citind pasaje biblice din Genesa 4:3–8 și Psalmul 50:7–23. Serviciul s-a încheiat cu rugăciuni de mulțumire, după care ne-am dus

la masă la cantina școlii profesionale din sat, unde am avut parte de o masă bogată. Venind înapoi la biserică am putut servi fructe, prăjituri, sucuri și cafea.

Serviciul de după-masă a început la ora 14.00 și a ținut până la 17.00. În cadrul serviciului de după masă au slujit mai multe formații, precum tinerii bisericii din Chitighaz, un cor de fete de la Budapesta, o

orchestră de flaut și de flautier, corul din Budapesta, corurile reunite ale celor două biserici, fanfara bisericii din Chitighaz și, la sfârșit, fratele *Oláh Gábor* a inițiat să cânte corul, tinerii, câțiva instrumentiști și toată adunarea împreună, acesta fiind apogeul atmosferei înălțătoare a Sărbătorii Zilei Mulțumirii. De asemenea, au fost recitate poezii, am ascultat mărturii și îndemnuri și Cuvântul Domnului rostit de fratele *Újvári Ferenc* din Iosua 4:4–9 și 1 Tesaloniceni 5:15–18.

Cu această ocazie s-a creat și o legătură frățească între cele două biserici. Suntem mulțumitori fraților din Budapesta pentru suportul lor pentru renovarea din afară a clădirii bisericii, care anul viitor împlinește 100 de ani de existență. Suntem mulțumitori și Domnului pentru prezența Lui și toate binecuvântările de care am avut parte în duminica din 30 octombrie, cu ocazia Zilei Mulțumirii și pe tot parcursul acestui an.

Pastor Csaba Borzási

90 de ani de învățământ teologic baptist în România

Duminică, 9 octombrie 2011, în cadrul serviciului divin al Bisericii Creștine Baptiste Golgota din București, s-au sărbătorit 90 de ani de educație teologică baptistă în România (1921–2011) la Institutul Teologic Baptist din București și deschiderea festivă a noului an universitar. Cu această ocazie au fost înmânate profesorului *Vasile Talpoș* și

profesorului *Ioan Bunaciu*, din partea Senatului ITBB, plachetele cu titlul de profesor emerit ca distincție pentru întreaga activitate academică în slujirea acestei instituții.

La această sărbătoare au participat ca invitați speciali: Pastor Dr. *Otniel Bunaciu*, președintele Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România, Pas-

tor Dr. *Sorin Bădrăgan*, secretarul Comunității Creștine Baptiste București, Pastor *Richard Clark*, din partea Bordului Internațional de Misiune al Convenției Baptiste de Sud, Pastor *Hilton Olive* din partea Bordului Bucharest Baptist Seminary Foundation.

Pastor Dr. *Daniel Mariș*, Biserica Creștină Baptistă Golgota (Sursa: RevistaCrestinulAzi)

Conferință preotească la Iula

„Mai aproape unii de alții prin credință, cultură și tradiții”

Joi, 3 noiembrie, la Centrul Cultural Românesc din Iula s-a desfășurat conferința-religioasă „Mai aproape unii de alții prin credință, cultură și tradiții. Dialog inter-cultural și credință creștină”. Manifestarea a fost realizată cu sprijinul Consiliului Județean Alba și organizată de Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, împreună cu Arhiepiscopia de Alba Iulia și cu Inspectoratul Școlar Județean Alba.

Desfășurată sub genericul Anului Jubiliar al Tainei Sfântului Botez și al Sfintei Cununii, conferința a cuprins referate legate de iubirea creștină, dragostea în familie, despre relațiile dintre ortodocșii români și celelalte culte din Ungaria, sau de promovarea culturii și a apropierei dintre oameni în general. Au mai fost prezentate și personalități din viața Bisericii Ortodoxe Române, de curând canonizate, precum Sfântul Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei și Sfântul Șimon Ștefan, Mitropolitul Bălgradului, etc.

După cuvântul de deschidere al Preasfințitului Episcop Siluan, acesta a dat cuvântul invitaților *Karsai Károly*, preot romano-catolic din Șercad și *Barát János*, pastorul Bisericii Reformate din Iula, aceștia vorbind fiecare la rândul său despre impor-

tanța ecumenismului în relația dintre confesiunile creștine scoțând în evidență valorile bisericii ortodoxe.

Conferința a oferit posibilitatea de cunoaștere reciprocă și de întindere a unor punți de colaborare și frățietate între românii veniți de la Alba Iulia și cei din Ungaria, întâlnirea desfășurându-se într-o frumoasă atmosferă de bucurie și de respect reciproc. „Gândul organizatorilor pe fondul genericului simpozionului este de a sublinia ceea ce ne aparține, ceea ce ne motivează, să fim mai aproape unii de alții și să sperăm într-o bună conlucrare pentru anii ce vor urma”, a spus părintele prof. *Nicolae Bolea*, coordonatorul acestui simpozion.

Primul referat, susținut de pr. vicar *Pavel Ardelean*, a fost o prezentare a Episcopiei Ortodoxe Române

din Ungaria și a relațiilor cu celelalte culte din Iula. Pr. prof. *Nicolae Bolea* a vorbit despre Ortodoxia românească transilvană de-a lungul istoriei, dar și în fața unei posibile crize spirituale contemporane.

Dintre oaspeții sosiți din județul Alba au susținut prelegeri profesoarele: *Simona Nistor*, *Adriana Cleja*, *Sorina Sită*, *Luminița Sgubea*, *Dorina Giurgiu*, *Sofia Trînc*, responsabile ale celor șase circumscripții de predare a religiei, din Inspectoratul Școlar Județean din Alba. Printre subiectele abordate de acestea a fost vorba despre cărturarul basarabean

Antonie Plămădeală, mitropolit al Transilvaniei și ecumenist al secolului 20; Mitropolitul Andrei Șaguna, ca apărător al ortodoxiei transilvane, Mitropolitul Simion Ștefan, model de interculturalitate pentru vremea sa dar și pentru secolele următoare.

Pr. *Origen Sabău*, consilier cultural al Episcopiei din Iula, a vorbit despre ecumenism sau bună-conviețuire, prezentând amănunte privind relațiile dintre ortodocșii români și reformații din parohiile Apateu și Săcal, iar protosinghel *David Pop* a vorbit despre „Credința creștină, cultura Duhului

Sfânt și Tradiția Ortodoxă – autentice căi ale apropierei frățești dintre noi”. Referatele prezentate urmează să fie adunate într-un volum, care va fi pregătit, de asemenea, prin sprijinul Consiliului Județean și al altor instituții din județul Alba.

La conferință au participat majoritatea preoților din Eparhia Ortodoxă Română din Ungaria, precum și preoți din Alba Iulia, domnul *Călin Cămărășan*, Consulul General al României la Iula și doamna *Maria Gurzău Czegledi*, directoarea Liceului „Nicolae Bălcescu” din Iula.

A. Butar

Sfinții Arhangheli Mihai și Gavriil, sărbătoriți la Micherechi

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, cinstiți în Biserica Ortodoxă în fiecare an la data de 8 noiembrie, sunt și ocrotitorii Parohiei Ortodoxe Românești din Micherechi, din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

În Duminica a XXIV-a după Rusalii (6 noiembrie 2011), Preasfințitul Părinte Episcop Siluan a săvârșit

Sfânta Liturghie Arhierască în această parohie, în fruntea unui sobor format din Preotul Paroh *Ioan Bun* și alți clerici de la Centrul Eparhial din Iula, evocând în cuvântul de învățătură și rolul deosebit al Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil și al tuturor cereștilor, netrupești puteri, în iconomia mântuirii neamului omenesc și în ocrotirea

credincioșilor și a bisericii lor care le sunt închinatelor.

Bucuria sărbătorii de la Micherechi a fost sporită în anul acesta prin faptul că răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de corul credincioșilor din această parohie, care de la începutul anului calendaristic, sub conducerea dirijorului *Ovidiu Boar*, din

Arad, s-au străduit să învețe aceste cântări și să întemeieze un cor al parohiei, oferindu-le în dar celorlalți credincioși, ca ofrandă, rodul muncii și stăruinței lor în domeniul muzicii bisericești. Și de această dată, în desfășurarea sărbătorii, coriștii din Micherechi au avut parte de sprijinul unor colegi ai lor din corul „Armonia” al Catedralei Vechi din Arad, care este dirijat, la rândul lui, de

domnul profesor *Ovidiu Boar*.

La finalul evenimentului care a marcat în mod festiv, cu anticipație, sărbătoarea dedicată Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, membrii corului, oaspeții și membrii Consiliului Parohial au fost invitați la o agapă frățască, oferită la Căminul Cultural din localitate, informează Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

Foto: Emanuel Văduva

CONCURS ♦ CONCURS ♦ CONCURS

Foaia românească în familia noastră!

Cu ocazia aniversării a 60 de ani de la înființarea săptămânalului *Foaia românească*, redacția lansează un concurs de desene și compuneri cu titlul „Foaia românească în familia noastră!”

♦ Categori:

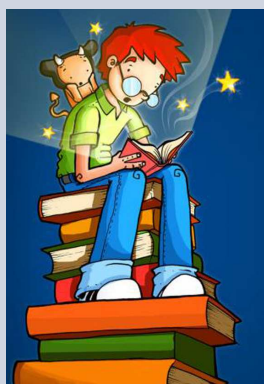
1. desen – elevii claselor 1–4
2. compunere – elevii claselor 5–8

♦ Termen:
vineri, 18 noiembrie 2011

♦ Festivitatea de premiere:
joi, 24 noiembrie 2011

♦ Adresa: Redacția *Foaia românească*,
5700, Jula, str. Gh. Doja nr. 8.

Premii
valoroase
pentru
elevii care
trimit
cele mai
frumoase
lucrări.

Cele mai
reuite
creații
vor fi
publicate
în *Foaia
românească*
și în
*Calendarul
românesc
2012.*

Note de călătorie din România în urmă cu cinci decenii

După cum ați observat, în anul aniversării a 60 de ani de la înființarea revistei *Foii românești*, prin paginile Foii evocăm momente din întreaga arhivă a gazetei. În această pagină dedicată tineretului, de data aceasta, vom republica note de drum din anul 1957, când un grup de 30 de elevi de la Liceul „N. Bălcescu” din Iula a făcut o călătorie de studii în România. Atunci, elevii români din Ungaria au făcut popasuri și la Sinaia și București, așa cum a făcut cu 54 de ani mai târziu un alt grup al românilor din Ungaria, între 3–6 noiembrie 2011. Publicând mai jos fragmente din notele de călătorie ale elevului de odinioară *Emil Garami*, dorim să vă introducem în atmosfera pitorească a meleagurilor recent vizitate și de cei 90 de români din Ungaria, locuri mirifice descrise prin prisma vremurilor de atunci.

R.P.

O excursie în Republica Populară Română

Pregătirile...

Sub titlul de mai sus vom descrie pe scurt – în continuare – impresiile frumoase dobândite cu ocazia vizitei elevilor liceului cu limba de predare română „Nicolae Bălcescu” din Iula în Republica Populară Română. În cadrul pregătirilor am intrat în legătură cu școala medie nr. II. de fete din Cluj. Am căzut de acord ca în vara anului 1957 noi să fim oaspeții lor, iar la anul vor veni ele în vizită la noi. Am început deci pregătirile. În cursul anului școlar am organizat o grupă culturală. Cu această grupă am vizitat comunele locuite de români. În această acțiune a noastră am primit un ajutor însemnat de la Uniunea democratică a românilor din Ungaria, care ne-a asigurat și autobusul cu care am plecat. Excursia noastră în R.P.R. a durat de la 9 până la 17 august 1957, deci în total 9 zile. În această perioadă de 9 zile am avut fericirea să admirăm regiunile minunate din Republica Populară Română. În drumul nostru am făcut popasuri în orașele Oradea, Cluj, Orașul Stalin (Brașov), Sinaia, Doftana și București.

Plecarea și sosirea pe pământul țării vecine...

La 9 august am pornit 30 de elevi și 5 însoțitori. Conducătorul grupului a fost directorul liceului nostru, Petru Szilágyi. Am pornit de la Iula cu un autobuz „Ikarus”, pus la dispoziție de către Uniunea de-

mocratică a românilor din Ungaria. Dintre profesorii noștri ne-au însoțit la această frumoasă excursie, profesoara Lucia Borza și profesorul Iosif Csaba, Gheorghe Mészáros din Ministerul Culturii și Ilie Moldovan din partea Uniunii democratice a românilor din Ungaria. În această dimineață toți ne-am pregătit foarte repede și ne-am urcat în mașină emoționați. (...)

Sinaia, „Perla Carpaților”

Părăsind Orașul Stalin, am pornit spre București, trecând prin Valea Prahovei. Frumusețea Carpaților ne-a uimit. Nouă, locuitorilor de la șes, ne păreau munți chiar și dealurile, și aici am ajuns între munți de 2000 metri înălțime. Prin serpentine ce șerpuiau printre munți ne-am apropiat de Predeal. Dincolo de această localitate foarte populară și foarte frecventă, apare mărețul pisc al Caraimanului, pe vârful căruia este așezată o cruce de piatră de 24 metri. Continuându-ne drumul ne-a încântat tot ce am văzut: orașele, munții înalți, iar de-a lungul șoselei internaționale râulețul Prahova, a cărui apă zburdănică trecea cu repeziciune, ocolind sau sărind peste stâncile și pietrele căzute în albie. Nu ne-am putut întoarce privirea de la Piatra Craiului, Vârful cu Dor înalt de 2006 m și vârful cel mai înalt al Carpaților, Omul. Am ajuns la Sinaia, cea mai renumită stațiune de odihnă a oamenilor muncii din R.P.R. În orașelul acesta pitoresc nu se mai văd nici urmele acelei lumi de trântori, care trăiau o viață de lux și de trândăvie. Oamenii muncii au luat în pose-

siune vilele și castelele care în tot cursul anului sunt populate de lucrătorii uzinelor și ai birourilor. Castelul Peleş fosta reședință de vară a regilor alungați – a fost transformat în muzeu, iar în castelul Peleşor funcționează o casă de creație a scriitorilor. Castelul Peleş a fost clădit de la 1875 până în 1883, având 365 încăperi. Am înconjurat clădirea, trecând pe lângă diferite statui și fântâni arteziene. După ce am cutreierat tot parcul ne-am întors în oraș ca să ne continuăm drumul. (...)

Încheind notele noastre de drum, descriem scurta, dar foarte interesantă vizită făcută în capitala României.

București

(...) Prima vizită am făcut-o la mormintele celor trei clasici ai literaturii române: Ion Luca Caragiale, Mihai Eminescu și George Coșbuc. Mormintele lor se află așezate unul lângă altul. După această vizită care ne-a lăsat urme adânci în sufletele noastre, am trecut la „Muzeul Satului” de pe șosea. Ce am văzut în acest sat, care cred că este unic în felul lui. Satul este compus din prototipurile caselor țărănești din diferitele regiuni ale țării, fiind astfel reprezentate Muntenia, Moldova, Dobrogea etc. În mijlocul satului se înalță și bisericuța cu turnul înalt și de o zveltețe pe care o putem vedea numai în satele din România. În interior, casele sunt aranjate după obiceiurile regiunii respective. Din sat nu lipsește nici

chiar moara de vânt. Am admirat mult timp frumusețea acestor construcții țărănești și dibăcia constructorilor populari. Fiind în apropiere de „Casa Scânteii” mărețea realizare a arhitecturii românești, ne-am îndreptat pașii spre acest combinat poligrafic. Pe vârful turnului central se vede din depărtare antena Televiziunii Române. La Casa Scânteii am fost întâmpinați de Kázmér Vajnovszky în cursul șederii lui în Ungaria a vizitat și liceul nostru din Iula. (...) La amiază termometrul arată o căldură de 40 C. Străzile orașului erau pustii. Doar aici-colo se ivea câte un om. După masă ne-am odihnit. După ce a scăzut puțin temperatura, am pornit spre inima orașului. (...) În orele de seară ne-am plimbat prin oraș. Ne-a părut foarte bine că în sfârșit și căldura înăbușitoare s-a mai potolit. Străzile s-au umplut cu aer foarte plăcut, răcoros. Și bucureștenii au profitat de această ocazie și au ieșit în stradă să se mai răcorească puțin. Ziua următoare nu am mai avut decât câteva ore în București, deci ne-am dus încă odată cu toții să facem o vizită de adio în oraș. La Muzeul Artelor n-am avut noroc, fiindcă era prea devreme și muzeul încă nu era deschis. Ne-a părut rău, deoarece am aflat că în sălile muzeului a fost montată expoziția celui mai mare pictor român, Grigorescu. (...) Am plecat deci din București. Ne-am întors printr-o altă regiune frumoasă a României, atingând orașele Pi-

tești, Curtea de Argeș, Râmnicul Vâlcea, Sibiu, Cluj, Oradea. Ne-am oprit pentru a lua masa la Pitești, apoi am continuat drumul spre Râmnicul-Vâlcea. Înainte de a intra însă în oraș am făcut un ocol și am vizitat reședința strămoșească a voievozilor români: Curtea de Argeș. Am sosit chiar bine, deoarece se sărbătorea tocmai aniversarea mănăstirii. Biserica de la Curtea de Argeș este o capodoperă a arhitecturii românești. În interior pereții sunt împodobiți cu fresce frumoase. De ambele părți se află mormintele voievozilor români. De la Curtea de Argeș am luat-o spre valea Oltului. Am trecut prin serpentine frumoase, dar totodată înspăimântătoare. Aceste serpentine sunt spaima tuturor conducătorilor de vehicule. În orele de după masă ale zilei următoare, trecând prin Sibiu, am ajuns din nou la Cluj. Din partea liceului nostru domnul director Petru Szilágyi a mulțumit ospitalitatea gazdelor noastre. Cu aceasta a luat sfârșit excursia din Republica Populară Română a elevilor Liceului Român din Iula. Ne-am reîntors acasă cu foarte multe impresii interesante și folositoare. În încheiere trebuie să ne exprimăm mulțumirile Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria, care ne-a făcut posibilă această vizită în țara vecină. Și acum e rândul nostru, să le găzduim în vara acestui an pe elevele școlii Medii nr. II din Cluj.

Emil Garami, elev în clasa a IV-a a liceului „N. Bălcescu”

Ilia Mihály, propagator al literaturii române în Ungaria (1.)

Istoric și critic literar, *Ilia Mihály*, acum pensionar, a predat din anul 1958 ca profesor la Universitatea din Seghedin. Nu a fost doar simplu profesor de literatură preferat de studenții săi, ci și un redactor curajos, care a făcut ca maghiarii să cunoască literatura română precum și literatura altor popoare din jurul graniței cu Ungaria. Istoria revistei „Tiszatáj” din Seghedin se leagă de numele lui Ilia Mihály, care, ca redactor al acestei publicații, a intrat în conflict cu politica epocii. A publicat în limba maghiară și literatură română și a avut legături cu mai mulți scriitori români. În urmă cu doi ani, când istoricul literar Ilia Mihály a împlinit venerabila vârstă de 75 de ani a fost invitat de către profesorul *Gheorghe Petrușan*, la o discuție în studioul de televiziune al emisiunii „Ecranul Nostru” de la Seghedin. Despre viața sa, ca un roman plin de întâmplări și mărturii, vă vom împărtăși în rândurile ce urmează, o parte din discuția celor doi profesori.

Gheorghe Petrușan: – Nu știu tu cum ești, dar eu cum îmbătrânesc mă gândesc tot mai mult la satul meu natal, la acea lume unde am crescut. Nu știu ce însemnă Tápé pentru tine, cum era satul pe vremea tinereții tale și cum ți-ai găsit locul în el?

Ilia Mihály: – Satul meu a fost un model pentru etnografia maghiară. Începând din anii '20-'30, foarte mulți specialiști făceau cercetări aici, printre care și Bálint Sándor. Tápé a fost un sat catolic, ce nutrea un sentiment puternic contra Seghedinului. Cam 800 de ani a luptat ca să nu fie înghițit de Seghedin, fenomen care, până la urmă, s-a produs în 1975. Locuitorii se ocupau cu confecționarea rogojinilor și cutreierau peste tot, pe de o parte pentru a-și procura papura, pe de altă parte pentru a-și vinde produsele. Cei mai buni cumpărători au fost legumicultorii sârbi, cu ei au avut o legătură interetnică. Hotărârea localității Desca era învecinată cu pământurile celor de la Tápé. Prin asta se explică faptul că graiul de la Tápé conține multe cuvinte sârbești. Satul nu prea simpatiza cu Seghedinul și cu împrejurimile. Înainte de 1945, era un sat foarte închis, tinerii nici nu prea se căsătoreau cu cei din alt sat. Și totuși, nu trebuie să credem că era izolat de lume. În timpul monarhiei, tinerii ajungeau pe meleaguri îndepărtate. Deci, satul nu a fost închis total, iar din asta, în tinerețe, am moștenit și eu ceva. În familie, eu reprezint prima generație de intelectuali, iar faptul că am plecat la studii se explică prin existența unor școli bune, două la număr. Într-o localitate cu 5 mii de suflete era și o bi-

bliotecă. Satului i-a fost dedicat și un roman. Toată lumea știa că romanul „Négy apának egy leánya” se petrece la Tápé. Personajele romanului mi-erau cunoscute: medicul, preotul și pictorul care îi picta-se pe membrii familiei mele.

Gheorghe Petrușan: – Cum poate deveni cineva ieșit din această lume țărănească, istoric literar? Cum ajunge să se dedice științei? Ce îl stimulează?

Ilia Mihály: – Am venit la Seghedin pentru studii la Liceu Klauzál, actualul Liceu Radnóti, iar profesor mi-a fost Vág Sándor, un om foarte bine-făcut. În 1908, acesta fusese profesor la Oradea, pe vremea când acolo s-a înființat revista „Holnap”. El mi-a vorbit despre Ady, Juhász Gyula, dar îl știa și pe József Attila. A predat și la Liceul Evreiesc din Dobrițan, dar, din păcate, a apucat și perioada deportărilor. Ne vorbea despre cunoștințele din manuale, dar el le prezenta foarte viu. Asta m-a impresionat și m-a emoționat foarte mult, și m-am apucat să citesc. Și de la el am primit cărți, dar Liceul Klauzál avea și o bibliotecă foarte bună. Vág Sándor mi-a îndreptat pașii spre literatură, spre scriitori. Iar ajungând la universitate i-am întâlnit pe bătrânii profesori... Ascultându-i pe acești profesori, am perceput continuitatea culturilor.

Gheorghe Petrușan: – Pe vremea studenției tale ce ai vrut să te faci? Ai vrut să devii profesor de liceu? Cum ai ajuns în contact cu revista *Tiszatáj* și cum ai intrat în viața literară?

Ilia Mihály: – În 1956, eram încă student, iar la *Tiszatáj* se organizau serate literare și dezbateri. Prin foști colegi ca Péter László,

Baróti Dezső sau Dér Endre, am contactat tot mai mult redacția. După ce în 1957 am ajuns la universitate, ei m-au atras la revistă. Dar să-ți răspund și la întrebarea ce am vrut să devin? Am vrut să mă fac învățător la școala din Tápé, pentru că am văzut că învățătorul de la Pajor are cal și trăsură și așa se plimbă pe hotar. Asta aș fi ajuns dacă în 1957 nu erau atâtea posturi vacante la universitate. Eram profesori arestați, alții au plecat în străinătate, iar alții executau pedepse disciplinare și nu puteau preda. De aceea, studenții mai buni au fost chemați să predea. Și pe mine m-au solicitat, deși eram repartizat la Mezőkovácsháza, dar în septembrie, Keserű Bálint m-a adus la universitate. El se întorcea din România, pentru că și în 1956, se afla într-un drum de cercetare. După ce s-a întors acasă, s-a apucat să organizeze catedra și m-a chemat și pe mine, mai ales pentru continuarea ediției critice a operei lui Juhász Gyula. Aceasta a fost începutul de Péter László, dar el a fost întemnițat și așa am ajuns eu înapoi la universitate.

Gheorghe Petrușan: – Revista *Tiszatáj* în ce măsură era cunoscută pe plan național?

Ilia Mihály: – *Tiszatáj* era o revistă șematică, provincială cu autori destul de slăbuți.

Gheorghe Petrușan: – Deci nu avea un profil marcant.

Ilia Mihály: – Nu avea. Nu conta nici pe plan regional, dar nici în literatura națională maghiară.

Gheorghe Petrușan: – O perioadă foarte importantă a vieții tale se leagă de *Tiszatáj*, unde s-au ivit și probleme cu tine. Poate cei

mai tineri nu prea știu, dar care a fost problema pe vremea când tu lucrai acolo, ca redactor? Ce a stârnit „cazul *Tiszatáj*”?

Ilia Mihály: – Împreună cu colegul Kovács Sándor Iván, am hotărât că, indiferent de cine este redactorul-șef, vom face din *Tiszatáj* o revistă a literaturii maghiare de pretutindeni. Sub această denumire am subînțeles și literatura maghiară din diasporă. Acesta era primul lucru care deranja conducerea politică, deoarece pentru asta trebuia să treci granițele. Pe lângă acest obiectiv am vrut să publicăm și literatura națională a popoarelor vecine. Să încercăm să creăm un echilibru, să nu pară că ne considerăm mari maghiari. Am lansat o rubrică cu titlul „Most-Punte-Híd”. Németh László avea o scriere cu titlul „Most-Punte-Silta”, despre doleanțele fraților din Bazinul Dunărean. Aceasta a apărut în revista „Híd” din Zaláu. Am cerut acordul lui Németh László pentru a folosi această denumire, dar partea finlandeză am scos-o, pentru că nu s-a încadrat în acest anturaj. Am avut probleme și cu această rubrică, deoarece scrierile autorilor români, slovaci, sârbi sau cehi, le-am cerut de la traducătorii maghiari din locurile respective. Aceștia erau atât de verșăți, încât nu ne trimiteau numai traduceri ale curențelor acceptate de politică, ci traduceau și alte opere. Augustin Doinaș, de exemplu, nu era cel mai favorizat pe vremuri, și nici filosoful Terturian, sau Georgeta Horodincă, colaboratoarea genială a revistei Secolul XX. Când mă aflam la București, ne-am

întâlnit de mai multe ori și era foarte deșteaptă. Cunoștea niște nume, de care în Ungaria nici nu auzise multă lume. Deci, și asta a fost o problemă, iar după ce colegul Kovács Sándor Iván a plecat de la *Tiszatáj*, politica s-a implicat puternic în munca noastră, ulterior am văzut dosarele III/III, și poliția ne-a supravegheat, pentru că ne luau manuscrisele.

Gheorghe Petrușan: – Deci, ce vi se reproșă? Că vă ocupați de literatura maghiară din străinătate sau că v-ați aplecat și spre literatura popoarelor vecine?

– Ambele ni s-au reproșat, precum și că publicăm materiale necontrolate. Când am aflat că manuscrisele de la redacție sunt supravegheate, deși se spunea că în Ungaria nu mai există cenzură, am demisionat. Am făcut-o cu gândul că revista va ființa mai departe. Nu prea a fost așa, pentru că și urmașii mei au fost demisi. Eu am vrut să scap, pentru că, învățând istoria partidului, mi-am dat seama că nu este frumos să primești reabilitare postumă.

Gheorghe Petrușan: – Te-ai dat la o parte, ca să salvezi revista?

Ilia Mihály: – Exact. Eu totdeauna am avut de unde să-mi câștig pâinea. Niciodată n-am renunțat la universitate.

Gheorghe Petrușan: – Pe atunci ai învățat și românește...

Ilia Mihály: – Am avut un translator permanent, Abafáy Gusztáv, care era și translatorul lui Gheorghiu-Dej, când acesta era închis la Doftana. Dar pentru că Abafáy Gusztáv era mai în vârstă, în București am fost călăuzit de Alexandru Ardelean. Trebuia să mai dau și pe la ambasadă și acolo el mă primea. Mă invita să vizitez Bucureștiul. Așa am ajuns și la târgul din Floreasca, și așa l-am zărit pe stradă pe Tudor Arghezi. Îmi spuneau: el este Tudor Arghezi. Se plimba cu o sacoșă și cu o căciulă. N-am îndrăznit să-l oprim, deși Abafáy Gusztáv îl cunoștea. Dar tot n-am îndrăznit.

(Continuare în numărul următor)

Cenaclu comemorativ în amintirea lui Gheorghe Ioanovici

În 3 noiembrie 2011 a fost organizat cenaclu comemorativ 190 de ani de la nașterea politicianului, lingvistului și publicistului Gheorghe Ioanovici. Manifestarea organizată de Autogovernarea Românească din sectorul II și Societatea Culturală a Românilor din Budapesta a avut loc în sala de căsătorii a Primăriei Sectorului II din Budapesta.

Președintele Autogovernării și a Societății Culturale, Dr. Maria Berényi a salutat oaspeții printre care și pe Lucian Casone secretar I. de la Ambasada României de la Budapesta, care ne-a onorat cu prezența.

Maria Berényi a amintit în cuvântul său de salut că Gheorghe Ioanovici a avut o activitate multiplă și foarte bogată. Fiindcă el era prieten și colaborator apropiat a lui Andrei Șaguna, în această seară s-a evocat activitatea lui legată de constituirea și aprobarea Statutului Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania și Ungaria. Acest lucru l-a dat canonizarea din 29 octombrie a Sfântului Andrei Șaguna.

Pe baza cercetărilor Mariei Berényi a dat citire textelor legate de viața și activitatea lui Ioanovici Dr. Ana Borbély, Cornelia Nemeș și Sofia Sârbut.

Gheorghe Ioanovici, de origine macedoromână, s-a născut la Timișoara, pe 24 noiembrie 1821. A făcut liceul în orașul natal, iar studiile superioare le-a urmat la Pesta și la Pojon (Bratislava). În 1842 și-a dat examenul de avocat, însă a optat repede pentru cariera de politician și de personalitate publică. De foarte tânăr și-a câștigat atâta popularitate, încât a fost ales deputat de Timișoara în dieta din Pojon, din 1847-1848. În 1849 devine vicecomite (subprefect) al județului Caraș. După înfrângerea luptei pentru libertatea Ungariei, fuge în Turcia, dar după un an revine în țară. Mai târziu i se intențiază un proces la Arad și este condamnat la 12 ani de închisoare. Ioanovici a fost închis din 1854 la Pesta, apoi la

Olmütz și va fi pus în libertate în urma amnistiei generale din 1857.

În anii 1860 desfășoară o vie activitate jurnalistică, publică mult în ziarul *Magyarország, Ország, Pesti Napló*. În 1865 este ales din nou deputat în circumscripția din Lugoj, zonă în care deține proprietăți întinse. El va fi notarul Parlamentului până în 1867.

În perioada dintre anii 1867-1873, când ministru era Eötvös József, Ioanovici a fost secretar de stat în Ministerul Cultelor și al Culturii Publice. Îndemnat de Eötvös, s-a ocupat împreună cu doi subalterni ai săi (Roșescu și Cavaleriu de Pușcariu) de proiectul de lege privind separarea Bisericii Ortodoxe Române de cea sârbă.

Odată cu dualismul, noua stare a Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal trebuia recunoscută de guvernul maghiar. Ministrul Eötvös József a alcătuit în acest scop un proiect de lege, la care a lucrat foarte mult și secretarul de stat Gheorghe Ioanovici. La 24 aprilie 1868 dieta a dezbătut proiectul de lege despre „Reglementarea referințelor bisericii orientale din Ungaria”, susținut de deputații români în parlament, între ei *Vincentiu Babeș, Gheorghe Ioanovici, Ioan Pușcariu, Alexandru Mocioni, Aurel Maniu, Sigismund Borlea, Aloisiu Vlad, Sigismund Pop, de Andrei Șaguna* în casa magnaților. Prin legea din 24 iunie 1868, intitulată „În cauza celor de confesiune greco-orientală” s-a cunoscut egalele drepturi cu a sâr-

bilor și se extindeau prevederile legii din 1792 și asupra mitropoliei române. Se cunoștea autonomia acesteia, acordându-se congresului bisericesc dreptul de a-i reglementa cauzele bisericești și școlare în limitele legii. Legea acorda credincioșilor dreptul de a-și alege adunări bisericești, stabilea componența congresului din arhierii, 30 deputați ai clerului, 60 ai mirenilor. Congresele aveau competența să decidă organizarea adunărilor bisericești, diferite probleme. Pe baza acestei legi s-a făcut convocarea primului congres național-bisericesc al Mitropoliei Ortodoxe Române ardelenne reînviată.

Ioanovici i-a fost de mare ajutor lui Andrei Șaguna, mitropolitul român din Transilvania, la redactarea Statutului Organic al Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania și din Ungaria. În 1868 a participat la sinodul de la Sibiu, for în cadrul căruia a fost adoptat acest Statut șagunian. Ioanovici i-a fost cel mai apropiat colaborator al lui Șaguna în formularea și acceptarea acestuia.

Gheorghe Ioanovici a luptat mult pentru autonomia Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania și din Ungaria și pentru libertatea folosirii limbii române. În a doua jumătate a secolului al 19-lea el a fost mecenat al evenimentelor culturale românești din Budapesta. Emanuil Gojdu pe el l-a numit a fi unul dintre executorii testamentului său. În ciclul parlamentar 1874-1881 el va fi din

nou deputat. După moartea lui Deák Ferenc – de care-l lega o strânsă prietenie – Ioanovici renunță la activitatea politică.

Pe lângă activitatea publicistică, Ioanovici este și autor al unor studii de lingvistică, publicate în *Pesti Napló, Nyelvtudományi Közlöny și Magyar Nyelvőr*. El a fost și un adept îndârjit al mișcării cunoscute sub numele de „înnoirea limbii maghiare”. Pe baza rezultatelor atinse în domeniul lingvistic, în 1867, Ioanovici este ales membru corespondent al Academiei de Științe Ungare iar în 1883 devine academician cu drepturi depline. Între 1882-1895, deține funcția de președinte al Comisiei de Lingvistică a Academiei. În 1871, el este unul dintre fondatorii *Societății Kisfaludy*. Din 1864, este președinte al Asociației *Szabad Lyceum*, constituită pentru popularizarea lecturii. Intră în francmasonerie începând cu anul 1871 și devine mare maestru în 1871. Este președinte al *Marii Loje Simbolice din Ungaria*.

Gheorghe Ioanovici a murit la 10 februarie 1909, la Budapesta. Catafalcul lui a fost expus în aula Academiei de Științe Ungare. Personalități de vază ale științei și culturii maghiare și românești și-au luat un ultim rămas bun de la el. A fost înmormântat după ritul Bisericii Ortodoxe, în cimitirul Kerepesi.

La sfârșitul cenaclului, Maria Berényi a amintit că, comemorând pe Gheorghe Ioanovici, avem prilejul să evocăm importanța activității lui Andrei Șaguna, care

deja a intrat în rândul Sfinților. Ambii erau de origine macedoromână. A vorbi despre mitropolitul Andrei Șaguna înseamnă a evoca una dintre personalitățile de excepție ale vieții bisericești, culturale și politice a secolului al 19-lea din Transilvania și Ungaria.

Dacă ar fi să-l definim pe mitropolitul Andrei am putea să-l numim cu adevărat un „apostol” al deșteptării românilor, cărora le-a apărut drepturile fundamentale în vremuri de loc prielnice. Le-a apărut în vremuri în care românilor, deși majoritari și statornici în matca etnogenezei lor, nu le erau recunoscute nici limba, nici identitatea națională și nici credința.

Maria Berényi a mai amintit că în stăruințele sale de a asigura viitorul Mitropoliei române prin legea specială din 1868, l-a ajutat mult pe Șaguna și prietenul său baronul Eötvös József, care era pe atunci ministru de culte și trăia în bună prietenie cu noul mitropolit. O dovadă a acestei prietenii este și scrisoarea lui Eötvös din 16 ianuarie 1870, în care îi scrie lui Șaguna că nimic nu dorește mai mult decât să aibă ocaziune a-i arăta simțămintele de simpatie și alipire față de dânsul. Apoi adaugă: „Dumnezeu să te țină și pe tine ani îndelungați, spre binele patriei și spre gloria neamului tău, și să-ți dăruiască în zilele bătrânețelor tale, ceea ce e mai prețios decât orice recunoștință și glorie: conștiința, că toate năzuințele tale nobile vor produce roadele dorite.” La moartea lui Șaguna, Eötvös scria despre prietenul său: „Șaguna nu a murit ca să înceteze a trăi, ci a murit ca să trăiască mai glorios, să trăiască în veci.”

În sfârșit, Maria Berényi a concluzionat: „În anul 2008, la bicentenarul nașterii lui Andrei Șaguna, comunitatea românească din Ungaria ar fi dorit să-i amplaseze o statuie înaintea Catedralei Ortodoxe din Iula, dar din împrejurări multiple nu a reușit. Nu avem statuie, dar din 29 octombrie 2011 cu toții avem o ICOANĂ.”

Cornelia Nemeș,
Budapesta

NOI

29 NOIEMBRIE 1991

NOI, anul I, nr. 9, 29 noiembrie 1991

10

Primul colocviu al cercului științific

Studiile prezentate la sesiune: (în ordine cronologică)

- 1., Eva Kozma-Frătean: Probleme ale predării și ale culturii muzicale
 - 2., Lucia Borza: Povești din Aletea repovestite și transcrise pentru copii
 - 3., Elena Munteanu Csobai: Aspecte din istoria românilor din Bichișciaba
 - 4., Dr. Gheorghe Santău: Originea comunei și a românilor din Chitighaz
 - 5., Dr. Ana Borbély: Cercetări socio-lingvistice la românii din Ungaria
 - 6., Emilia Martin: Cercetarea portului tradițional al românilor din Ungaria
 - 7., Mihaela Bucin: Învățământul și viața spirituală a localității Otlaca-Pustă
 - 8., Dr. Maria Berényi: Românii din Ungaria de azi în presa românească din sec. al XIX-lea
 - 9., Marius Maghiar: Școala Ardeleană și activitatea Tipografiei Crăiești din Buda
 - 10., Ștefan Frătean: Instituționalizarea cercetărilor științifice ale minorităților etnice din Ungaria
- (Continuare pe pagina a 11-a)

Participanți la colocviu

Eva Kozma - Frătean

Lucia Borza

Elena Csobai

Gheorghe Santău

Ana Borbély

Emilia Martin

Mihaela Bucin

Maria Berényi

Marius Maghiar

Ștefan Frătean

NOI, anul I, nr. 12-13, 19 decembrie 1991

NOI

19 DECEMBRIE 1991

10

„În aceste zile au loc multe festivități închinete sfintelor sărbători de Crăciun și Anul Nou.

Mulțumită, în primul rând, însuflețirii redactorului *Tiberiu Boca*, la inițiativa Asociației culturale a românilor din Seghedin, românii din Seghedin,

Ne-ați îmbogățit sufletul

Giula și Micherechi au avut posibilitatea să participăm la o festivitate deosebită. Cu concursul cântăreților maramureșeni *Ducu Bertzi*, *Ștefan Hrușcă* și a poetului vâlcean *George Țărnea*

din România, se organizase în ziua de decembrie un turneu cultural de neuitat pe meleagurile noastre.

Cuprilejul întrunirilor - cu copii, adulți, membri ai corului orto-

dox giualn -, în cadrul recitalului muzical literar ne-am simțit într-o altă lume: în lumea poeziilor, a cântecelor, a colinzilor.

Spre satisfacția noastră s-a amintit și câte ceva din biografia oaspeților noștri.

„Vechea” noastră cunoștință *Ducu Bertzi* cu „săracă inima me”, ne-a stîmțit iarăși limbajul comun: vrînd-nevrînd am horit împreună cu cîntărețul născut la Sighetul Marmăției unde a învățat carte și să cînte. De cinci ani stă la București unde a activat ca membru al corului „Song”, avînd succese remarcabile în anul '79 la Cenaclul „Flacăra”. Azi lucrează la un cotidian de informație.

Ștefan Hrușcă, terminînd liceul pedagogic, predase în clasele 1-4 timp de patru ani. În muzică a debutat în anul 1981, primul disc apărîndu-i în '85. Ultimul disc al cîntărețului conține colinzi - pe care l-am primit drept cadou și școlarii giualni.

Poetul *George Țărnea*, născut într-un sat din județul Vâlcea, ne-a emoționat cu cuvintele rostite „despre veșnicia care s-a născut la sat” (L.Bлага);

despre gîndurile frumoase legate de M. Eminescu, M. Sorescu, N. Stănescu; despre rostul ideii „să fim oameni”. Copilașii prezenți - dar și adulții - au fost încîntați de versurile adresate „ursulețului din pluș din culcuș”. Ne-am bucurat de scrisoarea adresată săptămînalului „NOI”, de imitația la Rîmnicu-Vâlcea, la muzeul; „N.Bălcescu”. Am mai aflat despre cele zece volume de poezii (dintre care

două au fost distinse cu premiul Uniunii Scriitorilor); despre cei patru copii ai poetului; despre cele trei lucruri mult iubite: copii poezie, limba română.

Cititorilor care n-au putut fi prezenți la spectacol doar atît: ne pare rău că n-ați auzit colindele, poeziile, cîntecele, - despre toamnă, iarnă, dragoste față de părinți..., care toate la un loc ne-au îmbogățit sufletul.

-b-

Steaua a spart gheața pe Național Arena

Steaua a reușit să șteargă cu buretele umilința din meciul tur cu Maccabi Haifa și a învins joia trecută, 3 noiembrie, echipa israeliană pe Național Arena cu 4-2, acest meci fiind prima victorie românească pe noul stadion din București și prima victorie a Stelei în Grupa J a Ligii Europa. La meci au participat și câțiva români din Ungaria, care tocmai se aflau într-o excursie în capitala României,

participând la programul „Descoperă România” al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Steaua a deschis scorul printr-un cap sec al lui Tatu și s-a trezit conducând cu 2-0 în prima repriză, dar evreii și-au luat cu dobânda înapoi și au egalat până la pauză.

În repriza secundă, după ce a rămas în inferioritate numerică în urma eliminării lui Florin Costea, Steaua a părut mai determinată să

câștige, scrie Online-Sport.ro.

Cristi Tănase a ieșit la rampă cu două goluri decisive, a doua sa reușită fiind una de generic, cu o biomecanică peste Hagi. 35.000 de oameni prezenți în tribune au strigat pentru Steaua ca în vremurile bune, iar corurile de huiduieli la adresa israelienilor au fost fabuloase. De mult nu s-a mai văzut o așa atmosferă pe un teren de fotbal din România.

Drumul torței olimpice pentru JO 2012

Torța olimpică pentru Jocurile de vară de la Londra va trece prin mai multe locuri britanice cu tradiție, cum ar fi lacul Loch Ness și site-ul Stonehenge, va fi urcată la sediul telescopului uriaș și transportată cu o motocicletă cu ataș în cursul periplului său prin Regatul Unit, au anunțat organizatorii competiției.

Opt mii de alergători vor lua parte la ștafeta care va asigura călătoria simbolului Jocurilor Olimpice pe durata a 70 de zile și pe un parcurs de 12.875 kilometri.

Flacăra, care va fi aprinsă în Grecia la Olymp, își va începe călătoria în Regatul Unit pe 18 mai 2012, la Land's End, situat în extremitatea sud-vestică a țării, și va sosi pe stadionul olimpic din Londra pe 27 iulie 2012, în ziua ceremoniei de deschidere a Jocurilor, relatează Agerpres.

Nu va exista o ștafetă în afara Regatului Unit pentru a evita o repetare a incidentelor care au avut loc

pe parcursul flăcării olimpice din 2008, înainte de JO de la Beijing, când apărătorii ai drepturilor omului au protestat.

După sosirea sa la Land's End, torța olimpică va ajunge pe muntele Snowdon (1.085 m), punctul culminant al Țării Galilor, apoi va fi transportată la sediul telescopului uriaș al observatorului Jodrell

Bank, din nord-vestul Angliei. După un tur cu o motocicletă cu ataș în insula Man, în drumul spre Irlanda de Nord torța va sosi apoi la „Giants Causeway”, o spectaculoasă formațiune vulcanică.

La întoarcerea în Marea Britanie, mai precis în Scoția, flacăra olimpică l-ar putea „întâlni” pe monstrul din Loch Ness pe 9 iunie, când va traversa lacul cu același nume, urmând să ajungă și la John O'Groats, în nordul extrem al țării.

Pe 12 iulie, ea va fi așteptată în site-ul megalitic de la Stonehenge din sudul Angliei, urmând să sosească pe 20 iulie la Londra, unde va rămâne peste noapte în faimosul Turn din Londra, înainte de a începe un parcurs de o săptămână în capitală până la destinația finală, 27 iulie pe stadionul olimpic.

România s-a calificat la CE din 2012

Naționala de polo a României s-a calificat la turneul final al Campionatului European din 2012 (Olanda), după ce a învins, sâmbătă, pe teren propriu, reprezentativa Georgiei, scor 18-6, în manșa retur a barajului.

În tur, la Tbilisi, tricolorii s-au impus, cu scorul de 11-5, iar victoria de la începutul lunii, coroborată cu cea obținută sâmbătă la

Oradea, le-a adus calificarea la turneul final.

Câștigătoarele meciurilor de baraj se califică la CE din Olanda, orașul gazdă fiind Eindhoven. La turneul final s-au calificat direct primele cinci clasate la ediția din 2010 a Campionatului European, adică Croația, Italia, Serbia, Ungaria și Muntenegru, plus Olanda, în calitate de națiune organizatoare.

Oltchim face legea în Liga Campionilor

Formația Oltchim Râmnicu Vâlcea s-a calificat în grupele principale ale Ligii Campionilor la handbal feminin, după ce a învins, pe teren propriu, formația germană Buxtehuder SV, scor 28-22, în penultima etapă a Grupei D.

Campioana României nu le-a dat nicio șansă nemțoaicelor – care rămân pe ultimul loc în grupă –, iar diferența de șase puncte ar fi putut fi și mai mare dacă fetele lui Radu Voinea le-ar

fi luat în serios din startul meciului pe jucătoarele de la Buxtehuder. Ionela Stanca a marcat de cinci ori, în timp ce Patricia Vizitiu și Oana Manea au punctat de câte patru ori. În clasamentul Grupei D, Oltchim e pe doi, având un golaveraj mai slab decât ibericele de la Itxako – finaliste în Liga Campionilor sezonul trecut. În tur, româncele s-au impus în Spania, iar pe 13 noiembrie se va disputa meciul direct, la Vâlcea.

TVR 1

Luni 14 noiembrie

6.00 Telegiurnal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong (R) 13.00 Telegiurnal 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Telegiurnal 16.30 Film. Casa Ninei 17.25 Serial. Legende de palatului: Tărâmul dintr-o vânturi 19.00 Telegiurnal 20.00 Prim plan 21.00 Cu ochii'n 4 22.10 Replay.

Marti 15 noiembrie

6.00 Telegiurnal matinal 8.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 10.25 Prim plan 11.40 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Finanțe și afaceri 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Telegiurnal 16.30 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțate 17.25 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Serial. Anatomia lui Grey 21.45 Dincolo de celebritate 22.10 Film. Cocosul decapitat.

Miercuri 16 noiembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 România, zi de zi! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Mai aproape de tine 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Telegiurnal 16.30 Serial. Prin păduri și munți, inimi înălțate 17.25 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Serial. Mici crime în familie 22.10 Film. Podul.

Joi 17 noiembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 România, trezește-te! 9.10 Serial. Furtună la palat 11.40 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 13.00 Telegiurnal 13.45 Interes general 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Telegiurnal 17.25 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 Judecă tu! 21.10 Exclusiv. Documentarele Televiziunii Române 22.20 Fără frontiere.

Vineri 18 noiembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 România, trezește-te! 9.10 Serial. Giuvaierul palatului 11.40 Serial. Legende de palatului: concubina regelui (R) 13.00 Telegiurnal 13.45 e-Forum 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Telegiurnal 17.25 Serial. Legende de palatului: prințul Jumong 19.00 Telegiurnal 20.00 O dată'n viață 21.00 O dată'n viață 22.10 Film. Portretul lui Dorian Gray.

Sâmbătă 19 noiembrie

6.00 Desene animate 7.10 Omul și timpul 9.00 Fii părinte, fii deștept! 9.30 Profesorul trăsniț 10.30 Pro patria 11.00 Ca la carte 11.30 Europa mea 12.00 Profesioniștii...cu Eugenia Vodă (R) 13.00 Telegiurnal 14.00 O dată'n viață 16.00 Ne vedem la TVR 17.45 Telegiurnal 19.00 Telegiurnal 20.00 Intrecerea anilor 22.00 Profesioniștii...cu Eugenia Vodă 23.10 Film. Viață dublă.

Duminică 20 noiembrie

6.00 Desene animate 7.10 Universul credinței 9.00 În grădina Danei 9.35 Viața satului 11.00 Viața satului 12.00 Presă și putere 13.00 Telegiurnal 13.30 Spectacol de circ internațional 14.00 Tezaur folcloric 16.00 Supermarket de divertisment 19.00 Telegiurnal 20.00 Distractis Show 20.35 Film. Jindabyne. 22.45 Garantat 100%.

Invitata emisiunii „Garantat 100%”: Monica Neațu, doctor în istorie

TVR 2

Luni 14 noiembrie

7.00 Serial. Hannah Montana 7.30 Serial. Profesora detectiv 9.30 Pe picior mare (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 12.30 Jamie Oliver: Călătorii culinare 13.00 Arhi-texturi (R) 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Profesora detectiv 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Răzushow (R) 18.30 Arena leilor 19.25 Ora de business 20.10 La mustață 21.00 Ora de știri 22.00 Face toți banii 22.35 Film. Apă.

Marti 15 noiembrie

7.00 Serial. Hannah Montana 7.30 Serial. Profesora detectiv 9.50 Pastila de sănătate 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 12.30 Jamie Oliver: Călătorii culinare 13.00 Tribuna partidelor parlamentare 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Profesora detectiv 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Film. Oamenii mării 19.25 Ora de business 20.10 La mustață 21.20 Ora de știri 22.00 Supraviețuitori în jungla urbană 22.35 Film. Flori frânte.

Invitata emisiunii „Confesiuni”: actrița Irina Petrescu

Miercuri 16 noiembrie

7.00 Serial. Hannah Montana 7.35 Serial. Profesora detectiv 8.35 La mustață (R) 9.20 Natură și aventură (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 12.30 Jamie Oliver: Călătorii culinare 13.00 Sfinți și meserii (R) 13.35 Împreună în Europa 15.00 Serial. Profesora detectiv (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Film. Barbă neagră 19.15 Lumea modei 20.10 La mustață 21.00 Ora de știri 22.00 Frăția vinului 22.30 Film. Diamant 13.

Joi 17 noiembrie

7.00 Serial. Hannah Montana 7.35 Serial. Profesora detectiv 8.35 La mustață (R) 9.20 Supraviețuitor în jungla urbană (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 12.25 Pastila de sănătate (R) 12.30 Jamie Oliver: Călătorii culinare 13.00 Tribuna partidelor parlamentare 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Profesora detectiv 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Film. Barbă neagră 19.25 Ora de business 20.10 La mustață 21.00 Ora de știri 22.30 Film. Eu, cel de dincolo.

Vineri 18 noiembrie

7.00 Serial. Hannah Montana 7.35 Serial. Profesora detectiv 8.35 La mustață (R) 9.20 Pescar hoinar (R) 10.00 Confesiuni (R) 11.00 Bazar (R) 11.30 Ora de business (R) 12.30 Jamie Oliver: Călătorii culinare 13.35 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Profesora detectiv (R) 16.00 Confesiuni 17.00 Telegiurnal 17.30 Film. Un tropic de ciocolată 19.20 Lumea modei 19.25 Ora de business 21.00 Ora de știri 22.00 Unora le place...cu Florian Lungu și Mike Godoroja 23.00 Serial. Detectivul Murdoch.

Sâmbătă 19 noiembrie

7.00 Arhi-texturi. Documentar 8.00 D'ale lu' Mitică (R) 9.00 Serial. Micul Dracula 10.00 Fotbal: ALRO Slatina-FC Bihor 12.10 Puzzle-Week-End în 2. 14.10 Film. Luna de hârtie 16.00 Bagă la cap 17.00 Pașaport de România 18.00 Festivalul Circo Massimo 19.00 Răzushow 20.00 CSI: Crime și investigații 20.50 Pastila de sănătate 21.00 Ora de știri 22.00 Timpul chitarelor 23.00 Serial. Detectivul Murdoch.

Duminică 20 noiembrie

7.00 Bagă la cap (R) 8.00 Pașaport de România (R) 9.00 Serial. Micul Dracula 10.00 Motomagia 11.00 Jamie Oliver: Gătește în 30 de minute 12.10 Week-end 2 14.10 Film. Derby 15.50 Pastila de sănătate 16.00 D'ale lu' Mitică 17.00 Natură și aventură 17.30 Pescar hoinar 18.00 Latitudini 18.30 Pe picior mare 19.10 Film. Îngerul răzunător 21.00 Ora de știri 22. Acadeaua 23.00 Serial. Detectivul Murdoch.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

14 NOIEMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

15 NOIEMBRIE, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

16 NOIEMBRIE, MIERCURI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

17 NOIEMBRIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

18 NOIEMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

19 NOIEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

20 NOIEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

miercuri, 16 noiembrie 2011 (m1, ora 13.30)

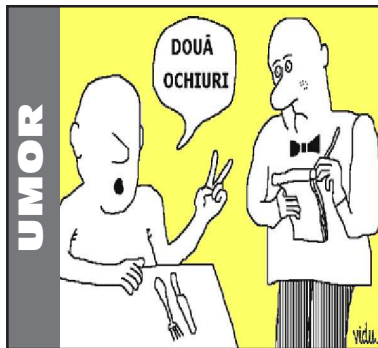
Reluare: joi, 17 noiembrie 2011 (Duna TV, ora 11.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul românesc televizat îl va prezenta pe noul conducător al diplomației românești în Ungaria. Victor Micula ne-a acordat primul său interviu în calitate de ambasador al României la Budapesta, atunci când a participat, la Seghedin, la Ziua Armatei Române. La acest eveniment a fost prezent și primarul Timișoarei, Gheorghe Ciuhandu, care de mai multă vreme colaborează bine cu Seghedinul. În a doua parte a programului vă invităm la Budapesta, pe urmele comunității românești de odinioară.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Contacte și informații:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Vând casă cu confort lux, piscină, 2 saune, aer condiționat. Proprietatea are 1.200 mp teren, iar casa are 250 mp și se află în centrul orașului Bichișciaba, strada Vajda nr. 5. Contact: +36-66/739-219, +36-70/635-7577.

Vând casă cu mansardă, confort lux, încălzire centrală cu gaz, anexe, în centrul Chitighazului (Kétegyháza), cu o suprafață de 98 m². Casa are o grădină cu o suprafață de 960 m², grădină cu gazon, aranjată. Contact: +36-30/540-7766.

Vând teren îngrădit pentru construcții la Jula, lângă poiana Dürer, într-o zonă rustică în dezvoltare, potrivit pentru întreprinderi turistice. Terenul are o suprafață de 10.444 m². Contact: +36-70/701-9286.

www.radio.hu

O excursie-cadou în România pentru români din județul Bichiș

În fața Palatului Parlamentului

Cu părintele Nicolae Bordașiu,
în biserica Silvestru

Urcând spre Castelul Peleş din Sinaia

La Muzeul Satului

În vizită la școala nr. 117 din București

FOAIA
românească
11 noiembrie 2011
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec postal. Abonamentele pe anul 2011: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul „Wekerle Sándor” și de la Departamentul pentru Românii de Pretutindeni.